

”Därför tror jag inte längre på Väst”

Massood Qiam, den förste reportern som ägnade sig åt undersökande journalistik i Afghanistan efter talibanernas fall, lever just nu som asylsökande flykting i Sverige. Hit kom han 2008 efter att ha varit en del av vad han i dag ser som yttrandefrihetens uppgång och fall i Afghanistan.

Text: Oscar Levy

Oscar Levy studerar statsvetenskap och är frilansande journalist.

EFTER ATTACKERNA mot WTC i New York riktades strålkastarna mot Afghanistan. Och vi unga afghaner såg, trots tragedin som innebar tusentals människors död, för första gången en ljusglimt i vår tillvaro när talibanerna avlägsnades från makten i USA:s fruktlösa jakt på Usama Bin Ladin.

Qiam berättar om hur alla pratade om demokrati, trots att få hade en gemensam bild av dess betydelse. Vissa såg det som att män och kvinnor ska ha samma rätt-

de många lokala privata radiostationer som florerade i landet efter att regeringen godkänt en mycket liberal medielag. 2004 gjorde han ett program i Tolo TV, en av de tv-kanaler som har högst tittarsiffror i Afghanistan, Gozarosh-e Shashonim ("6:30"). Ett program som ägnade sig helhjärtat åt undersökande journalistik. För första gången bevakades seriösa frågor som korruption, säkerhetsfrågor, fattigdomen och den ökande opiumproduktionen. Qiam, blott 22 år gammal, vann erkännande för sina seriösa intervjuer. Men 2005 vände det.

– Spänningarna ökade allt mer och till slut efter ett program där jag granskade Hanif Atmar, den före detta utbildningsministern, som beordrat ett brutalt polis-ingripande mot protesterande lärare utfärdades påtryckningar mot mina chefer att de skulle avskeda mig. Den redaktionella friheten inskränktes och 2008 lades programmet ned.

FRÅN ETT FROSTBITET SVERIGE 2010 ser Qiam i dag bittert på framtiden i hans hemland. Enligt honom har den utlovade demokratin inte mycket förankring i verkligheten, något som tydliggjorts allt mer ju längre tid som gått sedan USA

början endast var illusioner. Den "yttrandefrihet" som jag fick vara med om under ett par år verkar endast ha varit symbolisk och utvecklingen och framstegen har främst fokuserat på så kallade mjuka värden, det vill säga mänskliga rättigheter, jämlikhet och demokrati i stället för på grundproblemen: korruptionen, droghandeln, infrastrukturen och säkerhetsfrågor.

Massood Qiam Journalist

För Qiam är det helt obegripligt att regeringen i Kabul har ett ministerium för kvinnofrågor och inte för krigsförbrytelser.

– I stället sitter flera gamla krigsherrar i parlamentet och regeringen med tusentals liv på deras samvete. Hur ska vi kunna ta dem seriöst innan de åtminstone erkänt vad de gjort mot vårt folk?

Samtidigt uppger Qiam, något uppgett: Ju mer jag ser på utvecklingen i mitt land sedan 2001 desto mer har jag börjat förstå att återuppbyggandet av Afghanistan aldrig har varit det primära.

Qiam tänker tillbaka på sin barndom. Han växte upp på 1980-talet då Afghanistan var ockuperat av Sovjetunionen. Och med en pappa som var officier i armén fick han en annorlunda bild av USA. I sin strävan att till varje pris förhindra sprid-

”När Afghanistan inte längre bedöms som ett säkerhetshot mot västvärlden kommer omvärlden att se åt ett annat håll när inbördeskrigen rasar och drabbar tusentals civila.

M.Qiam

tigheter. Andra menade att det betyder välfärd och arbete, medan somliga påpekade att det betyder yttrandefrihet.

För Qiam kom demokratin att innebära tankefrihet. Han började jobba för en av

och den efterföljande västvärldens intåg efter 2001.

Vad jag nu har börjat förstå är att de förändringar som jag bevittnade från

---

ningen av kommunismen försedde USA ”frihetskämpar” med vapen. Det var ett kallt krig som under en period blev varmt i Afghanistan. Och som så många gånger förr var det afghanska folket som blev lidande.

Men kriget i Afghanistan satte stopp för spridningen av kommunismen. Ett år senare föll det sovjetiska imperiet. Sedan bröt inbördeskrigen ut. Olika krigsherrar och ”frihetskämpar” slogs om kontrollen över landet. Frågan på alla afghaners läppar var förstas: Varför hjälper inte väst oss nu, när vi som mest behöver dem?

20 ÅR SENARE. Efter att ha genomlidit den mörka perioden mellan åren 1996-2001 då de religiösa talibanerna styrde landet och upplät Afghanistan som en fristad för al-Qaida. Och bevittnat de senaste nio årens amerikanska trupp närvaro och västs försök att bygga upp landet, håller Qiam på att förlora hoppet.

– När Afghanistan inte längre bedöms som ett säkerhetshot mot västvärlden kommer omvärlden att se åt ett annat håll när inbördeskrigen rasar och drabbar tusentals civila.

